

S/P. 0812.6.2023.AK

Chełm, dnia 2 grudnia 2023r.



RPW/582/2024 P
Data: 2024-01-02



Pan
Przemysław Kazimirski
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Krajowy Mechanizm Prewencji
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

W odpowiedzi na pismo KMP.571.8.2023.AN z dnia 5 grudnia 2023 r. dotyczące raportu Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji Zakładu Karnego w Chełmie przeprowadzonej w dniach 7-10 sierpnia 2023 r. poniżej przedstawiam informacje w sprawie zaleceń zawartych w przedmiotowym raporcie:

Ad. 1. W dniach 8-10 grudnia 2023 r. przeprowadzono odprawy służbowe funkcjonariuszy działu ochrony Zakładu Karnego w Chełmie w trakcie, których przypomniano standardy wykonywania kontroli osobistej w sposób dwuetapowy. Ponadto przeprowadzono szkolenie funkcjonariuszy w zakresie sposobu przeprowadzania kontroli osobistej, ze szczególnym uwzględnieniem § 11 i § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie szczegółowego sposobu przeprowadzania kontroli skazanych, tymczasowo aresztowanych, miejsc i przedmiotów oraz określenia wzorów protokołów tych kontroli.

Ad.2. Zgodnie z obowiązującymi przepisami art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, środka przymusu bezpośredniego używa się po uprzednim bezskutecznym wezwaniu osoby do zachowania zgodnego z prawem oraz po uprzedzeniu jej o zamiarze użycia tych środków. Każdorazowo przed użyciem środków przymusu bezpośredniego funkcjonariusz odpowiedzialny za nadzór nad ich użyciem dokonuje analizy zasadności użycia środków przymusu bezpośredniego. Każdy przypadek poddawany jest szczegółowej analizie w celu dokonania właściwego doboru oddziaływań i środków przymusu bezpośredniego, których użycie przy minimalnych dolegliwościach pozwoli osiągnąć zamierzony cel. Kierując się zasadą humanitaryzmu, a także z troski o zapewnienie bezpieczeństwa zarówno osadzonym, wobec których podejmowane są interwencje, jak i interweniujących funkcjonariuszy, w uzasadnionych przypadkach osadzonym zapewnia się opiekę psychologiczną. Niezależnie od powyższego w trakcie użycia środków przymusu bezpośredniego w postaci celi zabezpieczającej, w godzinach pracy wychowawcy i psychologa kadra penitencjarna prowadzi oddziaływania penitencjarne motywujące do zmiany postawy i zachowania.

Ad. 3. W terminie od 6-15 grudnia 2023 r. w trakcie przeprowadzonych odpraw przypomniane zostały zasady stosowania środków przymusu bezpośredniego. Ponadto szkolenia w tym zakresie zostały ujęte w planie doskonalenia zawodowego na 2024 r.

Ad. 4. Zgodnie z § 2 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 czerwca 2013 r. w sprawie celi zabezpieczającej i izby izolacyjnej, cela zabezpieczająca powinna być urządzona w sposób uniemożliwiający dokonanie osobie w niej umieszczonej samouszkodzenia. Mając na względzie obowiązujące przepisy cela zabezpieczająca składa się z pomieszczenia dźwiękochłonnego i przedsionka. Względy architektoniczne przedsionka celi zabezpieczającej - konieczność otwarcia drzwi pomieszczenia dźwiękochłonnego oraz zabezpieczenia niewrażliwych miejsc w przedsionku wymaga fizycznej obecności funkcjonariuszy podczas korzystania przez osadzonego z toalety.

Ad. 5-6. Od września 2023 r. zmieniono system realizacji połączeń telefonicznych przez skazanych, zgodnie z którym korzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego odbywa się w okresie nie dłuższym niż tydzień. Zlikwidowano grafiki korzystania z telefonu i wprowadzono zasadę samodzielnego decydowania przez skazanego o dniu wykonania połączenia. Od dnia 19 grudnia 2023 r. skazani mogą korzystać z powyższego uprawnienia co najmniej dwa razy w tygodniu. Ponadto mogą dodatkowo skorzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego za zgodą Dyrektora na podstawie art. 105b § 1a Kkw oraz w formie nagrody lub ulgi kodeksowej.

Ad.7. Osadzony, który nie posługuje się językiem polskim jest informowany o przysługujących mu prawach i zasadach odbywania kary/tymczasowego aresztowania za pomocą tłumacza. Z jego użyciem jest również przeprowadzana rozmowa wstępna, informacyjna, a także konsultacja psychologiczna. Ponadto na bieżąco osadzonym dostarczane są informatory dostępne na stronie <http://intranet.swnet.sw.gov.pl/>. W związku z zaleceniem zawartym w raporcie zobowiązano kadre działu penitencjarnego do dokumentowania w Centralnej Bazie Danych Osób Pozbawionych Wolności informacji o występującej barierze językowej, języku w jakim osadzony został poinformowany o jego prawach oraz wydanym informatorze.

Ponadto zgodnie z zaleceniami każdorazowo informacja o barierze językowej będzie odnotowywana przez pracownika służby zdrowia w dokumentacji medycznej osadzonego. W tutejszej jednostce oświadczenia, które są podpisywane przez osadzonych podczas wstępnego badania lekarskiego przy przyjęciu z wolności m.in. dotyczące zakażenia wirusem HCV, HBS i HIV, udostępnienia dokumentacji medycznej oraz zgody na udzielenie informacji o stanie zdrowia są drukowane w języku polskim, angielskim oraz ukraińskim, a jeśli zaistnieje potrzeba dokument będzie przetłumaczony w innym języku zrozumiałym dla osadzonego. W przypadku braku możliwości porozumienia się z osadzonym cudzoziemcem podczas udzielania świadczenia zdrowotnego, podczas rozmowy będzie wykorzystywany tłumacz.

Ad. 8. Niezwłocznie po wizytacji Krajowego Mechanizmu Prewencji zweryfikowano i uaktualniono dane teleadresowe Instytucji stojących na straży praw człowieka zamieszczone na tablicach ogłoszeń w poszczególnych oddziałach mieszkalnych m.in. dane teleadresowe Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

Ad.9. Świadczenia zdrowotne są udzielane skazanym zgodnie z uregulowaniami Kodeksu karnego wykonawczego, o których mowa w art. 115 § 7a, art. 7b oraz art. 115 § 8 Kkw.

Ad.10. Ambulatorium z Izbą Chorych Zakładu Karnego w Chełmie nie jest podmiotem leczniczym świadczącym całodobową opiekę lekarską i pielęgniarską. Kadra medyczna jest obecna w godzinach pracy administracji i zapewnia osadzonym ambulatoryjną opiekę medyczną. Zlecenia lekarskie z zakresu farmakoterapii związane z przygotowaniem i wydaniem dawek leków wykonuje pielęgniarka podmiotu leczniczego. Leki podaje się w czasie i dawkach wyznaczonych przez lekarza podmiotu leczniczego lub lekarza dentystę podmiotu leczniczego. Leki poranne i popołudniowe wydawane są osadzonym przez pielęgniarki tutejszego ambulatorium, natomiast leki, które wymagają przyjęcia w późnych godzinach wieczornych tj. 19.00-22.00 oraz leki nasenne wydawane są przez funkcjonariuszy działu ochrony, co jest zgodne z § 9 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie udzielania świadczeń zdrowotnych przez podmioty lecznicze dla osób pozbawionych wolności. Jednorazowe dawki leków są przygotowywane przez pielęgniarki w sposób uniemożliwiający ich niewłaściwe wydanie.

Wydawanie leków przez pielęgniarkę w godzinach wieczornych wiązało by się z koniecznością zmiany statutu ambulatorium z izbą chorych na zakład opieki zdrowotnej zapewniający całodobowe świadczenia zdrowotne.

Ad. 11. Każdy skazany będący pacjentem oddziału terapeutycznego dla skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonych umysłowo w Zakładzie Karnym w Chełmie zapoznawany jest z opracowanym w przeciągu 30 dni od dnia przyjęcia skazanego do oddziału indywidualnym programem terapeutycznym (§ 82 ust. 1 pkt 2 Zarządzenia nr 19/16 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 14 kwietnia 2016 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia i organizacji pracy penitencjarnej oraz zakresów czynności funkcjonariuszy i pracowników działów penitencjarnych i terapeutycznych oraz oddziałów penitencjarnych). Program ten zgodnie z art. 76 § 1 pkt 3 Kkw ustala komisja penitencjarna oraz dokonuje oceny jego wykonywania. Postępy realizacji indywidualnego programu terapeutycznego opisywane są w projektach ocen okresowych postępów skazanego w resocjalizacji, z którymi skazani są każdorazowo zapoznawani. Ponadto podczas codziennych rozmów ze skazanymi personel terapeutyczny przypomina skazanym treść zadań zawartych w indywidualnym programie terapeutycznym motywując tym samym do jego realizacji.

Ad.12 Zajęcia terapeutyczne realizowane w oddziale terapeutycznym dla skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonych umysłowo odbywają się zgodnie z zatwierdzonym przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej w dniu 16 listopada 2017 r.

Programem Terapeutycznym Oddziału. Dokument ten zawiera m.in. założenia merytoryczne, opis stosowanych metod oddziaływań, konspekty zajęć oraz sposób doboru skazanych do poszczególnych grup terapeutycznych. Z uwagi na charakter populacji odbywającej karę w oddziale terapeutycznym i posiadane różnego rodzaju deficyty i diagnozy tj.: upośledzenie umysłowe, zaburzenia osobowości, zaburzenia zachowania np. skłonność do zachowań agresywnych, wygórowanych, uzależnienia od różnych substancji psychoaktywnych, organiczne zmiany w CUN, otępienie, analfabetyzm, zespół terapeutyczny wyznacza grupy skazanych do udziału w poszczególnych blokach programowych uwzględniając jednocześnie potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa skazanym. Zajęcia w oddziale odbywają się systematycznie, a ich oferta jest szeroka. Podkreślić natomiast należy, że niektórzy skazani nie wykazują zainteresowania udziałem w zajęciach z uwagi na brak motywacji do podjęcia pracy nad sobą, niechęć do wysiłku i jakichkolwiek zmian.

Ad. 13. Zgodnie z § 27 wytycznych nr 2 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 26 września 2019 r. w sprawie sposobu gospodarowania przez jednostki organizacyjne Służby Więziennej nieruchomościami, pozostającymi w ich trwałym zarządzie, cęła zabezpieczająca w pawilonie mieszkalnym „D” została uwzględniona w harmonogramie prac konserwacyjnych w IV kwartale 2023 r. W chwili obecnej w celi trwają prace remontowe, a ich zakończenie przewidziane jest na dzień 15 stycznia 2024 r.

Ad. 14. Zgodnie z zapisami obowiązującego porządku wewnętrznego (§ 14 ust. 3) skazani zatrudnieni w kuchni i warsztatach mogą korzystać z łaźni w miejscu pracy lub wyznaczonej łaźni w pawilonie A codziennie, po zakończeniu pracy. Korzystanie z powyższego uprawnienia jest realizacją prawa skazanego, wobec czego nie wymaga od osadzonych składania w tym przedmiocie prośby do Dyrektora.

Ad. 15. Zgodnie z § 27 wytycznych nr 2 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 26 września 2019 r. w sprawie sposobu gospodarowania przez jednostki organizacyjne Służby Więziennej nieruchomościami, pozostającymi w ich trwałym zarządzie, powiększenie zadaszenia placów spacerowych zostanie ujęte w harmonogramie prac konserwacyjnych w II kwartale 2024 r.

Ad. 16. W planie doskonalenia zawodowego na 2024 r. zostały ujęte szkolenia dla funkcjonariuszy i pracowników Zakładu Karnego w Chełmie z zakresu deeskalacji konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją, a także problematyki wypalenia zawodowego oraz metod zapobiegania temu zjawisku.

Ad. 17. W superwizjach obecnie uczestniczą funkcjonariusze działu terapeutycznego oraz psychologowie działu penitencjarnego. Taki obowiązek wynika z § 69 ust. 3 i § 71 ust. 1 pkt 6 zarządzenia nr 19/16 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 14 kwietnia 2016 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia i organizacji pracy penitencjarnej i zakresów czynności funkcjonariuszy i pracowników działów penitencjarnych i terapeutycznych oraz oddziałów penitencjarnych. Superwizje dla wszystkich funkcjonariuszy i pracowników będą zorganizowane w przypadku przyznania środków finansowych przeznaczonych na ten cel.

Informuję ponadto, że planowany termin oddania do użytkowania pawilonu mieszkalnego „B” przypada na dzień 1 lutego 2024 r., natomiast termin zakończenia robót budowlanych nowo budowanego pawilonu mieszkalnego przypada na dzień 30 września 2024 r.

W związku z planowanym oddaniem do użytku pawilonu mieszkalnego „B” wystąpiono z wnioskiem o przyznanie dodatkowego etatu pielęgniarzkiego. Ponadto w związku z planowanym oddaniem do użytku nowo budowanego pawilonu mieszkalnego zostanie sporządzony wniosek o kompleksowe wzmocnienie kadrowe w poszczególnych pionach służby. We wniosku zostaną uwzględnione dwa etaty pielęgniarzkie.

Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Chełmie w odpowiedzi na pismo dnia 6 października 2023 r. poinformowało o konieczności przeprowadzenia wizji lokalnej na terenie Zakładu Karnego w Chełmie. Wizja lokalna została przeprowadzona w dniu 11 grudnia 2023 r. oraz 18 grudnia 2023 r. Wnioski z przeprowadzonej wizji lokalnej zostaną przedstawione administracji jednostki w formie pisemnej. W zależności od ustaleń zostaną podjęte działania w celu wyeliminowania przyczyn niesprawnego kolektora znajdującego się w pobliżu pawilonu mieszkalnego „D”.

Osadzeni z niepełnosprawnościami, którzy korzystali z węzła sanitarnego dla niepełnosprawnych znajdującego się w pawilonie mieszkalnym „C”, na czas trwania remontu zostali przetransportowani do innych jednostek.

W związku z prowadzonym remontem węzeł sanitarny oraz cela dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami zostały przeniesione z pawilonu mieszkalnego „C” do pawilonu „B”. Prace związane z zadaniem inwestycyjnym „Przebudowa pawilonu mieszkalnego B wraz z łącznikiem w Zakładzie Karnym w Chełmie” zostały zakończone. Aktualnie trwają prace związane z usuwaniem przez wykonawcę usterek stwierdzonych podczas odbioru robót.

Z poważaniem
DYREKTOR
Zakładu Karnego w Chełmie
ppk Damian Knap

Wyk. w 3 egz.

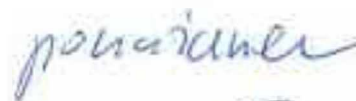
1. adresat
2. OISW Lublin - do wiadomości
2. a/a

OI.D. 0812.17.3.2023.MKWI

Lublin, 3 stycznia 2024 r.

**Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich
Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa**

W odpowiedzi na skierowane do mnie zalecenie (część II) zawarte w przesłanym dnia 5 grudnia 2023 roku raporcie przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji Zakładu Karnego w Chełmie (sygn. pisma KMP.571.8.2023.AN) informuję, iż kontrolowana jednostka posiada środki finansowe z przeznaczeniem na bieżące funkcjonowanie (par. 4000) i tym samym zobligowana została do podjęcia działań celem realizacji wskazanych dla niej zaleceń.



DYREKTOR OKRĘGOWY
Służby Więziennej w Lublinie

plb Piotr Bursak

Wykonano w 3 egz.:

1. adresat – poczta + poczta elektroniczna na adres:
2. BPK CZSW – poczta + poczta elektroniczna na adres:
3. a/a